

17. august 2012

UKA 2012/31

12. august 2011

UPA 2012/22

UKA2011/135

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Suliassat meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluinermut tunngasut pisoqalisinnaannginnerannik qulakkeerisumik Kalaallit Nunaanni pinerluttaalisitsinermut inatsisimmi § 21-p imaanik allanngortitsitsinissaq siunertaralugu Inatsisunik Atortitsinermut ministeri siunnersuummik saqqummiusseqqullugu qinnuigineqarnissaa pillugu, Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Astrid Fleischer Rex, Demokraatit)

Tunngavilersuut

Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut inatsimmi § 21, imm.. 1, nr. 2 imatut oqaasertaqarpoq:

” Unnerluutiginnittoqassanngilaq imaassimappat, inatsisunik unioqqutitsinerup kingornatigut piffissaq ima sivisutigisoq qaangiussimappat inatsimmi matumani immikkoortut pingajuat malillugu pineqaatissatut taagorneqartut naammassiniarnissaannut tunngavissaarussorinarsilluni”.

Taamaasilluni inatsimmik unioqqutitsineq qanganitserinnaavoq, kisianni aalajangersimasumik, inatsimmi, piffissalernerqarsimanngitsumi.

Demokraatinut pingaartorujussuuvoq, Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut Inatsimmi aalajangersarneqassasoq, suliassat meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluinermut tunngasut qaqugumulluunniit pisoqalinngisaannartassasut. Meeqqamik kinguaassiuutitigut atonerluineq qaquguluunniit eqqortunngortinneqarsinnaanngilaq taamaattumik aamma pineqaatissinneqarnissaq pinngitsoorani pisariaqarpoq.

Demokraatini isumaqarpugut Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut inatsimmi § 21 imm. 1 nr. 2-p oqaasertai ima isumaqarsinnaasut, innuttaasut meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluisinnaasut pineqaatissiissutitaqanngitsumik. Isumaqarpugut tamanna kukkusooq.

Minnerunngitsumik pissutaavoq nunami maani meeqqat kinguaassiuutitigut atonerlunneqartarnerat angisuumik ajornartorsiutigisimagatsigu. Assersuutissanik uppersaatitalinnik atagu saqqummiussilaassuunga:

Septemberimi 2006-mi ”Kalaallit Nunaanni 2004-mi inuusuttut inuunerat pillugu” nalunaarut saqqummjiunneqarpoq. Tassani takutinneqarpoq inuusuttut kalaallit akornanni niuarsiaqqat 28 %-ii nukappiaqqallu 9 %-ii kinguaassiuutitigut kannngutsaattuliorfigineqarsimasut. Tamatuma ersarilluinnartumik uppersarsarpaa, ajornartorsiut angilluinnartuusoq pinerlunnerillu amerlaqisut.

Ulloq 11. januar 2007-mi misissuineq imaattoq ingerlanneqarpoq: Qeqertarsuarmi innuttaasut kalaallisut oqaluttut akornanni, kinguaassiutitigut atonerlunneqatarnermik imaluunnit kannguttaattuliorfigineqartarnernik, taakkualu qanoq atungaatinginerinik misissuineq. Misissuinermi erserpoq, Qeqertarsuarmi innuttaasut kalaallisut oqaasillit tamarmik eqimattanut quliniik qummut ukiulinnut katersorneqartuuppata, taava innuttaasut tallimaangaangata marluk kinguaassititigut atonerlunneqarsimannikkunik kanngutsaattuliorfigineqarsimassapput. Kisitsisit taakku Kalaallit Nunaanni innuttaasunut tamanut tunngavigigutsigit, taava arnat angutillu 20.000-t missaat qulit sinnerlugit ukiullit kinguaassiutitigut atonerlunneqarsimannikkunik kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorfigineqarsimassapput. Tamatuma uppernarsivaa ajornartorsiut imaannaanngitsorujussuusoq.

2009-mi pinerlussimanerit kisitsisinngorlugit takusassiarineqarneranni erserpoq, meeqqanik kinguaassiutitigut atonerluisartugut amerlassusaat aalaakkaasoq. Ukioq 2000-miit 2009-mut pineqaatissinneqarsimasut amerlassuseqarput 23-nik (2005-mi) kiisalu 48-t (2001-mi). 2009-mi pineqaatissinneqarsimasut 32-iupput.

Suliaq manna Demokraatini piffissami sivisuumi suliaarput. 2008-mi assigusumik siunnersuuteqarpunga ajoraluartumilli naammassineqanngilaq 2009-mi upernaakkut inatsisartunut qinersisoqartariaqalersimanagera pissutigalugu. Taamanili Naalackersuisunut siulittaasuusoq Hans Enoksen (Siumut) siunnersuutip siullermeerneqarnerani imatut oqaaseqarpoq:

(Issuaaneq:)

"Meeqqat pinerluffigineqartarnerat tamavitta assut assuarnartutut isigaarput. Tamatumanilu apeqquaanngilaq meeqqanik kinguaassiutitsigit atonerluinerunersoq, annersaanerunersoq imaluunniit allatigut pinerluttuliornerunersoq. Meeqqalli kinguaassiutitsigit atonerlunneqartarnerat tamatsinni paqumisunermik isumatsannermillu pilersitsisarpoq.

Taamaattumillu kissaatigaarput inuit meerartannguatsinnik kinguaassiutitsigit atonerluisut eqqartuussivitsigit malersorneqarsinnaassasut, ukiulluunniit arlaqartut pinerluuteqarsimaner-miit qaangiussimagaluaraangata.

Imaassanngilarmi, pinerluuteqarsimasoq eqqartuussivitsigit malersorneqarsinnaassanngitsoq pinerluffigineqarsimasup inersimasumik pinerluuteqarsimasumik isumalluuteqartuunera pissutiginnarlugu, taamaattumillu inersimasunik allanik ikiorserneqarsinnaasimanani, taamalu pinerlunneq unitsinniarlugu politiinut tunniussisoqarsimanani". (issuaaneq naavoq)

Taamani Naalackersuisuni siulittaasuusumit oqaatsit anninneqartut isumatuujupput, qujassutigaaqka tapersorsorluinnarlugillu.

Ukioq manna (2011-mi) suliaq nangeqqinniarlugu misiliivunga Naalackersuisunut apeqquteqarnikkut. Naalackersuisut ulloq 6. maj 2011 akipput, namminneerlutik apeqqut pillugu danskit inasisinik atortitsinermut ministeriat attavigisimannikkitsik. Pineqartumut ilassutitut apeqqutikka Naalackersuisunut nassiunneqarput ulloq 18. maj 2011, maannamulli (1. august 2011) suli akineqanngillat.

Tamannalu tunngaviuvoq maannakkut siunnersuuteqartariaqalerninnut.

Aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut kingunissai.

Siunnersuut pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu namminersorlutik inuussutissarsiortunut kingunissai.

Siunnersuut namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunissai.

Siunnersuut innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq. Innuttaasut ukiualunnguit matuma siorna kinguaassiutitigut atonerluisimasut pinerlunnerat siunnersuut pissutaalluni qaqumulluunniit qanganitsernaviannngilaq. Innuttaasut meeraanerminni kinguaassiutitigut atonerlunneqarsimasut eqqarsaatigalugit, siunnersuutip kinguneranik taakku suliassanngortitsinerat itigartinneqarsinnaajunnaassaaq suliap qanganitsermanera tunngavilersuutigalugu.

Taamatut oqaaseqarluta qilanaarpugut Naalakkersuisut akissuteqarnissaannut taamatullu partiit allat saqqummiussassaannut.